

Для посилань: Пискун О.М., Аніщенко Д.Є. Розвиток творчих здібностей здобувачів технологічної освіти засобами об'ємної вишивки. *Проблеми та інновації професійної і технологічної освіти: реалії, досвід, перспективи* : матеріали Міжн. наук.-практ. конф. (Чернігів, 2023 р.) Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2023. С. 97-99.

Оксана Пискун, кандидат педагогічних наук, доцент
Дарія Аніщенко, студентка бакалаврату
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ОБ'ЄМНОЇ ВИШИВКИ

Швидкі динамічні зміни у всіх сферах людської життєдіяльності, високий рівень розвитку технологій в сучасному світі ставлять перед системою освіти завдання формування особистості нового типу: активної, мобільної, творчої, здатної діяти нешаблонно. Сьогодення доводить, що в складних умовах, які постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина творча, гнучка, винахідлива, здатна до генерування і використання нових ідей і задумів, нових підходів, нових рішень. Лише людина, яка володіє такими якостями, буде конкурентною на ринку праці і зможе самореалізуватися в житті.

Технологічна освіта відіграє важливу роль у реалізації творчого потенціалу особистості, про що зазначено, зокрема, у Державному стандарті базової середньої освіти. Увесь процес технологічної освіти сповнений навчальними ситуаціями, що потребують творчих підходів до їх розв'язання, а засобами їх вирішення є сучасні і традиційні технології.

Питання розвитку творчої особистості у процесі технологічної освіти вивчають такі українські дослідники, як І. Андросук (розвивальний потенціал трудового навчання), А. Дорогань (формування творчого мислення), Н. Кузан (декоративне мистецтво як засіб художньо-естетичного виховання), Т. Мачача (розвиток творчого потенціалу учнів основної школи), А. Гелетій (розвиток творчого потенціалу засобами вишивки) [1] та інші.

Метою нашого дослідження є визначення можливостей розвитку творчих здібностей здобувачів технологічної освіти засобами об'ємної вишивки.

Об'ємна вишивка – це вид рукоділля, вишивального мистецтва, що характеризується наявністю об'ємних елементів, які створюють рельєф на поверхні або можуть являти собою об'ємні вироби. В об'ємній вишивці застосовується велика різноманітність вишивальних швів і технік, причому той, хто вишиває, може самостійно придумувати авторські техніки чи прийоми виконання швів. На сьогодні відомо багато різновидів об'ємної вишивки, які можуть виконуватися з використанням комбінування найрізноманітніших технік і швів, як вручну, так і на швейній машині. Це може бути вишивка стрічками; вишивка бісером, стеклярусом, перлами, золотом тощо; вишивання гладдю з настилом; килимова вишивка; вишивка сутажем, шнурами; вишивка

французькими вузликами; бразильська об'ємна вишивка; об'ємна вишивка на дротяному каркасі; італійська об'ємна машинна вишивка «Trapunto», 3D-вишивка хрестиком на пластиковій канві; просто вишивка товстими нитками тощо [2]. В техніках об'ємної вишивки можна виготовляти або оздоблювати найрізноманітніші речі – від картин і килимів, до аксесуарів і прикрас.

Як відомо, творчість – це діяльність, яка на основі реорганізації наявного досвіду і формування нових комбінацій знань породжує нове. Виявляється вона на різних рівнях. Для одного рівня творчості характерне використання наявних знань і розширення галузі їх застосування, наприклад, як вишивання рушника хрестиком, – усім знайома і звична справа; на іншому рівні створюється абсолютно новий підхід, що змінює усталений погляд на об'єкт або галузь знань, – це може бути вишивання сумки на пластиковій канві або черевичок: техніка однакова, але вироби – зовсім різні й оригінальні. Творчість тут безмежна, і виріб може вийти який завгодно – чи декоративний, чи практичний, або ж щось взагалі незвичне.

В технологічній освіті є можливість освоїти і застосувати при виготовленні проєктних виробів будь-які техніки об'ємної вишивки, на вибір самих учнів. Так, наприклад, порівняно простою технікою є килимова вишивка (вишивка петлями), яку можна застосовувати не лише для вишивання килимків, а й для оздоблення аксесуарів, іграшок, для виготовлення панно і картин, у дизайні модного одягу тощо. За допомогою регулювання висоти ворсу та підстригання петель можна створити рельєф поверхні вишитого виробу і досягти цікавих ефектів. Також можна поекспериментувати з поєднанням ниток з різними властивостями (бавовняних, вовняних, шовкових, синтетичних, металізованих тощо), спробувати різні поєднання кольорів, в тому числі і шляхом змішування ниток. Сюжети для вишивання в цій техніці можуть бути якими завгодно – тут не потрібна схема, не потрібно рахувати, тож учні можуть самостійно розробити власний малюнок. Готові килимові вишивки можна оздобити китицями, гудзиками, намистинами, дерев'яними чи металевими елементами, шкірою тощо.

Отже, оволодівши техніками об'ємного вишивання, можна створювати справжні витвори мистецтва. З окремих елементів можна komponувати будь-яку композицію, а також поєднувати між собою кілька вишивальних технік, змішувати стилі. Виготовляти задуманий виріб можна з використанням як машинних, так і ручних робіт. Основним принципом тут є творчий підхід у поєднанні з відчуттям гармонії [2].

Педагогічна доцільність занять об'ємною вишивкою, її позитивний вплив на розвиток особистості є очевидним. Заняття вишивкою мають велике значення для розвитку дрібної моторики, уваги й уваги, естетичних почуттів, виховання вольових якостей (посидючості, терплячості, зосередженості, акуратності), а також творчих здібностей – фантазії, образного, комбінаторного і композиційного мислення, просторової уваги, аналітичних і синтетичних умінь, потягу до експерименту і позитивних емоцій від усвідомлення того, що власноруч створюється щось нове і красиве.

Література:

1. Гелетій А. Розвиток творчого потенціалу школярів засобами вишивки. *Молодь і ринок*. № 6 (204), 2022. С.152-156.
2. Пискун О.М., Кузнєцова Н.О. Різновиди об'ємної вишивки як джерело творчого натхнення. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. Вип. 140. Чернігів: ЧНПУ, 2016. С. 332-336.